

კიას ქობლები გადააცდა თხოვნითა და მუდარებით და არც გამგებამა, არც რომელმანე გარის მცხოვრებელმა წაშრა და შენარეს, ერთი გროში არ გაიღეს ქალის გასამოგვლად. ასეთი გამაგრება, როგორც უპირებენ, ლიანხს წყოს ვერ შეუძლებს და დიდი საფრთხე მიკლის გარის უშთავრესს ნაწილებსა.

დაბა ზ სოფელი

(მოწყობილი ანბანი)

ბათუმი. ბათუმის ხმოსნები ღიღს ქაბან-წყებტაში არიან. უნდათ ვანი ხლოან ქუთაისის გუბერნიის სამხედრო გუბერნატორის პროექტი ბათუმის სადავლი-მამულა საქმეების შესახებ. ისე აიწერის თქვენი ღუშანი, როგორც აქუბრი სადავლი-მამულა საქმეებია აწერილი იმ გვარი პროექტი, როგორც გუბერნატორის პროექტია, რომელიც, გუბერნატორის ახრით, კანონ-მდებლობითის წესით უნდა იყოს მიღებული, წინასწარ განხილული მინისტრთა საბჭოში, დღეს ბათუმის ხმოსნებმა უნდა გასინჯონ და თავის დასკვნა ამ საყურადღებო საქმეზე უნდა წარუდგინონ კავკასიის მთავარ-მართებელს! ხმოსნებიც, ღვთის წინაშე, ფეხ-აქრეფით შეუდგნენ ამ საქმეს. ჯერ ერთი ესა, რომ მიღლი საქმის წარმოება დააბეზღინეს და თითოეულს ხმოსანს დაურთეს „საკანონმდებლად“. არ ენდობიან რა თითოეულს ძალ-ღონეს, თითოერთის განზრდის ცენსა, აქუბრი ხმოსნები წინაღვე იკრიბებიან ერთად და კრებით სჯიან ამ საგანზე. კრებაზე კრძო პირებსაც იწვევენ „საყელად

როგორც ვიცი, ჯერ-ჯერობით ორი კაცი მიუწყევით: ერთი იურისტი და მეორე პუბლიცისტი. ინებოს ღმერთმა, რომ ამ გვარის ცონხით ჩაიშეკითიო საქმე გამოდგეს. მე-კი წინაღვე მიყვილია, რომ აქედან სასარბილო ბეჭით არა გამოვა-რა, რადგან-და უმარგალესმა ხმოსნების ძალი-მე უკარგად ბრძანდება თურქულ-ღსა და აღმინისტრაციულს უფლებათა ცოდნაში, რაზედაც არის აწმე-ბილილი გუბერნატორის პროექტის შინაარსი.

გუბერნატორის პროექტში სხვათა შორის ერთი ფრად საყურადღებოა ახრია და ამ ახრის შესახებ ურთგო არ იქნება ორიოდ სიტყვა თქვას. დღემდე ბათუმში მთავრობის განკარგულებით ნება არავის არა აქვს გაყვი-ღოს მამული, ოსმალურის თავებით შექმნილი საყურადღებო. ბათუმში, როგორც ოსმალურის საყურადღებო ნამყოფს ადგილ-მამულში, სადავლი-მამულა საყურადღებო თავებზე და მამულ-რებული. მამასადავს, ბევრს აქე-რძალი მამული იხმაროს, ე. ი. ვას ცეს იგი საყურადღებო და საყვალა-ტყლიად სხვა-დასხვა წესით, ოჯახით, თუ გასყიდვით და თუ სხვა პირობით, როგორც თვით გუბერნატორიც აწმობს, ამ გვარმა ახირებულმა ვეი-მ სული შეუხუთა ქალაქის წარმოებას, ქალაქის სამოქალაქო ზრდას, აღორბინებას. გუბერნატორი თხოულობს ამ გვარის მთავრობის განკარგულების მოსაზრებას. ცხადია, რომ ამოიღაც ძალიან კარგი იქნება, რომ მოისპოს ეს ქალაქისთვის სულის შემსუთეული დაბრკოლება.

არც ის შემძრ-იან დეპოტო უყუ-რადღებოდ, საცა გუბერნატორის პროექტი ენება ოსმალეთიდან მო-

ტანდლს დაეთრებს. ის სიგელები, რომელიც არ აღმოჩნდება ამ დეპოტოებში, გახაილილებული უნდა იყოს, თუნდაც რომ ეს სიგელები ბათუმის სადავლი-მამულა კომისიისა ცენსის ნამდვილ და მართალ სიგელებად, მპიძანებს უგებრნატორი თავის პროექტში. ეს ასე რა წაივდეს, ბევრს სადავლი-მამულა გამოვალა პირში ჩალა, რადგანაც დღემდის შემასწორებელი საბუთები არ იყო, რომ ოსმალური თავების სინამდვილე შეეცუთა, დღეს-კი ხელშია დაფრები.

საზღვრებით მიეცეს მფლობელს მიწა, თუ ზომით? ანაზე გუბერნატორი მპიძანებს, ზომითაო. ეს საგარი მართლა რომ საინტერესო საგანია, მაგრამ ამაზე ლაპააკი შარს წავე-ყვანს და არც ჩვენი საქმე; თუმცა ამა-უროს მკვიდრნი თავ-დაღებებით თხო-ულობენ მიწას საზღვრებით და არა ზომით. საზღვრებით მფლობელობა მიწისა აქ დიდს ხნის შემუშავებული ჩვეულება, ისევე საქართველოს ხელ-ში ყოფნის დროს.

ერთი შენიშვნაცა და გავათავით ამაზე ლაპარაკი. ეს ყველა, ყველა, მაგრამ ეს ათის წლის ვადა რა შე-სრულდა, რაც რუსეთმა აიღო ეს ქვეყანა! იმ მართლა რომ ძნელად გა-საგალი „ფონი“! ათის წლის მფლობელობას რაღა თავები და დეორე-ბი უნდა! ამიტომ არის ერთი თავის მტერევა ბათუმის საბჭოში: საიღვან-თებულმა ათი წელი ბერლინის ხელ-შეკრულობის მიწერილად, თუ რა-სეთის მიერ ამ ქვეყნის დასაკუთრების დღედამა? ღმერთმა ჰქმნას, საქმე ჯამათის სასარგებლოდ დატრიალე-ბულიყოს.

ბათუმელი

ფალესონი

უსსოთა შო.რის

კიდე აქსტრის მუქედრე პრინ-ცის სიკვდილის გამო.—ყოლიო ასეთი თვალსა—რ იყო ნამდვილი მამული პრინცის სიკვდილისა?—პრინცის ყმა-წილობა და მისი აღზრდა.—შეამბე-წილდა პრინცის.—პრინცისთვის სიყ-ვარული ფრთისა—სამსმელი ოცნება არ იყო.—პრინცის ქორწინება.—პრინცის სხეულები.—მარია ვერერა და პრინ-ცი.—პრინცის ქალები სხეულები!—ვის არის პრინცი?

ჩვენც გვიდა ორიოდ სიტყვის თქმა იმ უტყარ და მოულოდნელ სიკვდილის გამო, რომელმაც მთელი ეფრობა გააკოცა და ალაპარაკა.

—როგორაა!—ჰკვირობდნენ ყვე-ლანი.—მემკვიდრე ძეგლისა და დი-ღის სახელმწიფოს ტახტისა, საყვარე-ლი ყველას, იმედი თავისის ქვეყნისა, ერთად-ერთი ნუგეში თავის გვირგვინ-რისან შობადღებისა, ჰკვირან, ნიჭი-ერი, კარგად ნასწავლ-განათლებული, —და თავს იკლავს, მერე ვის, ან რის გულისთვის? ვიღაც ახლად ფრთებ შესხმულ, ბოლო დაღვრული, პრი-ოდანა და წივიწივა ვარისთვის, რომ-მელსაც სახელად მარია ვერერა ჰქე-ანა!.. არა, აქ რაღაც სხვა ამბავი უნ-და იყოს, აქ რაღაც საიდუმლოე-ბააო!

შეუდგნენ მიზეზების ძებნას. ამას წასწავლეს, იმას წასწავლეს ხელი, ბერ-ლინისკენაც კი გაიხილეს და მის-მარკს მათრახიც გადაჰყარეს, მაგრამ მერე მთელი საქმე მიანქ ქალებს მოა-ბეს თავზე, ამათი ბრალთა უბედურის

პრინცის ზოგადი სიკვდილი, და ბოლოს ბოლო მარია ვერერაზე ჩამოწ-მინდეს ხელები.

ეს საკმარი იყო: ნათქვამია, ყვე-ლა საქმეში ქალი ვიფიოთ.—და აი რა-კი ამას მიუწყედნენ, მევადუთებმა დაღესეს კალმები და მიჰყენენ იმის აღწერას, რომ მარია ვერერას ასეთი თმა ჰქონდა, ასეთი თვალეობა. ოპ, თვალეები ყოფილა რაც ყოფილა,—ზღვასავით ღრმა და ლავარდ ცსა-ვით კამკამი,—და ახა ასეთი თვლე-ბი ვის არ გაავიწყებია!

ეს, ესოქვით, ასეც იყოს, მაგრამ ეს კი ვერ გავიგო, „ზღვასავით ღრმა და ლავარდ ცსა-ვით კამკამ თვა-ლებს“ თავი რად უნდა მოეკვლიე-ნებოდა პრინცისთვის? ოპ, გრიდეთ, ცეცხლსავით გრიდეთ, ჩემო მკითხე-ლებო, ასეთს თვალეებს!

ღიას, იმას ევაზობდით, რომ მვე-ზუთები ამ თვალეების აღწერამ გაიტა-ცა და ამასობაში იმის გამოკვევა-კი დადიწყდათ, თუ რა იყო ნამდი-ლი მიზეზი მემკვიდრე პრინცის უბე-დურ სიკვდილისა.

ლაპარაკი არ უნდა, მარია ვერერას ასე თუ ისე წილი აქვს ამ უბედურე-ბაში, მაგრამ მთელს ბრალს-კი ამ ქალს ვერ მოვახვეთ თავზე. საბრა-ლო პრინცი ისეც ჰქრებოდა და სა-კმარა იყო ერთი პატარა წყვიტი, რომ უფრო მალე ჩამქრებოდა. მა-რია ვერერა სწორედ აი ეს უკანასკნე-ლი წყვილი იყო, რომელმაც ვითომ ასე უბედრ და მოულოდნელად ჩაი-ქო ოღანედ და მძეტრევი სიცოცხლე პრინცისა.

ეს სიკვდილი მოულოდნელი იყო. მხოლოდ მათთვის, ვინც პრინცის ამ-

ბავი და წარსული არ იცოდა. ვინც-კი პრინცის ახლო იცნობდა, ვინც იმისი ავი და კარგი დაწერალებით იცოდა, იმათთვის სრულიად არ იყო საიდუმლო, რომ დღეს თუ არა, ხელა პრინცი უფოთად ამ საქმეს ჩაი-ღუნდა.

მაგრამ მიიყვანა პრინცი ასეთ მსოფრკეცილებამდე, რომ მოაძლდა ასე სიკრცელი? ვიანობით იმის ცხოვ-რებას, პატარაობიდანვე მოკვდებულს, და აქედან ყველაფერს თქვენ თო-თან მიხედვებით.

**

მემკვიდრე პრინცმა პატარაობიდან-ვე დიდი ნიჭი გამოიჩინა. რასაც-კი ასწავლებდნენ, ყველაფერს ადვილად აცნა, მსწრაფად ითვისებდა. მხო-ლოდ ეს-კი იყო, რომ, ნიჭით მდი-დარი პრინცი, ჯანით ძალიან სუსტი გამოდგა და მამინვე ეტყობოდა თურმე ძარღვების სისუსტეც.

ძველი ლათინური ანდაზა, ვინც-კი ნათეს ავადმყოფი სულითაა გერ ოქ-ნება კარგად მყოფია,—ისე არა-ვისხსლდ გამოართლებულა, როგორც აქსტრის საბრლო პრინცზე. მხო-ლოდ შობადღებში და აღმზრდელში სრულად დაივიწყეს ეს ჰკვიანური ნათქვამი და ყმაწვილის ცოცხალის, მკვირცხლის ნიჭით მოტყუებულებმა ყურადღება არ მიაქციეს, სულ სხვა გვირავი დადიწყეს აღზრდა და ისეთი გვირავი ავიდეს, რომლის ატანა შე-უძლებელი იყო სულითადა და ხორ-კითაც ავადმყოფი ყმაწვილისთვის.

პირველი აღმზრდელი ყმაწვილისა გენერალი იყო. გენერალმა თავისე-ბურად დაუწყო ყმაწვილს აღზრდა. იმის მავიერ, რომ სიფრთხილით მოჰყურო-

პასუხი ბ-ნ სილ. ხსნადაქმს (შედეგ*)

ბ-ნ სილ. ხუნდაც განჯკობას, რომ „თუ უფოს ტომას განცხარადგან-მე მუდსოვი ცხოვრება განმარდას, ას-აუიდელოდ უნდა გაქრთყვადეს. მამ-უთულოდ მისი ენაც ამ კანონს ემორ-ჩილება და ბოლოს გავიკა: „ტაქა-ნი, ატუნკატი, საბაზო, კალოსები გამაშენენ, პერო, რუქა“ და ს. აგრე ბრძანებთ, ვგანებთ, არა-ც ეს-კი მართლა, რომ ვნის „გვარზე“ ცმა იქნება“. ამ მიზეზის გამო, ბ-ნ სილ. ხუნდაც სინტაქსის სინტაქსად მოუ-ნაობას აქ ბევრი რამ ითქმობა, მაგრამ გარემოება ნების არ გვაძლევს—შევიწინათ მხოლოდ, რომ სომე-ხები ჩვენთან დიდი ხანია რაც სცხო-ვრობენ, მაგრამ მიანქ სომხობად და არც ესავეკრებულ მიგვანჩია, რად-გან ყველასთვის აუცილებელი კანო-ნი თავისი ეროვნობა ასე თუ ისე ადვილად. შორს რომ გავყვეთ თქვენს პაზრს, ვინ იცის სად მიგვიყვანს, და ამიტომ თავს ვენებთ.

„გაისა? ისა?“ დამატებით კითხე-ვა არ არისო. „გეს ხომ ნათესობით ბრუნ-გის კითხვებას და ნუ თუ დამატება ნა-თესობით(ს) ბრუნგამ დასისს ობო-დასიქ?“ გკითხავს ბ-ნ სილ. ხუნდაც.

განა დამატებას ნათესობით ბრუნ-გა არ აქვს? აი, მაკალონი: მე მე-წინა ნაწილია, აგასჯავს. ნუ თუ სხვა-რისი, აგასჯავს დამატება არ არის? ღმერთმა შევიღობა მოგცეს!

„დღეს მასწავლებელმა ილაპარაკა, რომ შეგირდებმა კარგად ისწავლეთ.“

*) ინ. ივერია, № 41.

„დამატებითი დამოკიდებული წი-ნადღებ-კი არ არისო,—მისწინს გ-რემუბითადაც მოკვდებულა წინადადება, ეს ან „უფრო მართალი რომ სიკვდილ, ეს-აგავითაა წინადადება არ არის, იმი-ტომ რომ უაზროა“ (sic). უკანასკნე-ლი რომ გვიბრძანათ, უფრო დავი-გვიბრძნენ, მაგრამ ვინ? იმისი-კი რა მოგვასწავთ.

ხან მიზეზის გარემოებითი დამოკი-დებული წინადადება და ხან წინადა-ღებ-კი არ არისო! რომელი დამოგე-რებო? პირველი, თუ მეორე? თუ წი-ნადღებ-კი არ არის, არც დამატებითი იქნება და არც მიზეზის გარემოებითი და, თუ წინადადება, უფოთად რამ წინადადება უნდა იყოს და რომელი? მიზეზის გარემოებითი წინადადება?

როდესაც ჩვენ ვიტყვი: „აღეს მასწავლებელმა აღმასჯავს, რასა გვეკი-თხავენ მსმენლები? რატომ ილაპარაკა, რას გამო ილაპარაკა, თუ რა ილაპარაკა?—თქვენი თქვენებურად მსა-ჯეთი და ჩვენ-კი რომ რასმე გვეცეკვი-ან, ჯერ იმას გავიგებთ, თუ რა გვი-თხრეს და შემდეგ იმას თუ, რატომ გითხრეს, თორემ ახირებულნი იქნე-ვითა, თქვენმა მშემ, ჯერ გვეკითხნა, ეს რატომ გეთხარაო და, როცა მი-ზეზს შევიტყობდით, მერე—რა ვითი-ხარია.

ქე მიუწყევლად, სვადგ მამადე ვად-ბაო, დადგნოთ აქოაწყლად, სვადგ რომ საყვანო არა, არ შეიძლებაო, ბრძა-ნებს, ბ-ნ სილ. ხუნდაც, რადგან უწყვეტარეო მავადთობა მოსწავლე-ს უსწრბას შესწავლა. თქვე დალო-ცილო ჩვენ რთულს წინადადებას ვარჩევთ და თუ ამ დროს მოსწავ-ლეს ქვემდებარის მოქმენა არ შეეს-ლია ქვემდებარის კითხვების შემწეო-ბით და შესწევინისა—შესწევინის-

სწავლობდა ბუნების-მეტყველების და მათმეტაქსის, და ძალიან ერთგულა-დაცა სწავლობდა.

აი ასეთმა უგანმა აღზრდამ და გა-დაქარბებულმა სწავლებამ სრულიად შეარყო ყმაწვილის ისეც შეწყველი სუსტი ავებულემა, ახალგაზრდაშივე დადევო ხსათის გავუტევა, უსწრა-მასწარობა: ჯერ ერთი უტანდა გამ-ხიარულეობა, ყმაწვილურის ცელ-ქობას დაიწყებდა, მერე ისევე უვე-რად გუწებას იცვლიდა, და ღლირიმე-ბოდა; ჩაფიქრებოდა და ვიღა ჩაი-ხრობილი დადიოდა, ხმას ავარაიასა სცემდა.

იმასაც ნუ დაივიწყებთ, რომ ცო-ტა „შეამბელობითი“ მოსდევდა პრინცს ასეთი უსწრა-მასწარობა ხა-სათისა. ნუ დაივიწყებთ, პრინცის ძარღვებში ტრიალებდა ბავარის სამე-ფო გვარეულობის სისხლი, ცესლა-მე-ბათ უბედური მემეე ლუდეიგი, რო-მელმაც ტაშში დიაროთ თავი, გესო-მეგათ ავრეთვე უბედურის ლუდეიგის უფრო უბედური მბო ოტრინი, რო-მელიც დღესაც საცოდავ გიყად ით-ვლებო.

თუმცა თვით აღმზრდელმა ყველა ეს კარგად იცოდნენ და, მამასადავს, მერე სიჭრთხილედ და წინ-დახედუ-ლობა უნდა ენახათ პრინცის აღ-ზრდის დროს, მაგრამ აღმზრდელმა მავრამ თვით და თავი ბოროტი ყმა-წვილად იცნა ანა-დაც: პრინცი ემე-ტრე, გადაპირბეული ჯავა ჰკუბო-გონების ყმაწვილს ჯანს ულევდა და „შეულო-კი ვერა ეშველოთ-რა.

დაეშველოთ? როგორ დაეშველოთ, როდესაც ყმაწვილი მეტის-მეტად ცნო-ბის-მოყვარე შეიქმნა და, სავადლე-ბულიო სავნებს გარდა, თავის ნებით

ვე კონსტიტუციონი, უმეტესად ყოველი. თუ ცხრე მიუყვებით თქვენს პაზს, ცხრე ერთს სტატუსს ვერ გავარჩევთ გრამატიკულად თარიღად ბოლომდე, რადგან არსად არ მოიხილება წესით სტატუსი, რომ ყველა შემხვენილს ქვემდებარე ჰქონდეს, ან ყველა ქვემდებარეს — შემხვენილი. მაშ, ვერ გვითქვამს: სწორად, სწორად, დასწორდა, დასწორდა, თანამზობდა, ბრახობდა, მებრახობდა და სხ. და სხ. ან-და თქვენ კრიტიკის ბრძანდებით და მე-კი არა. განა წინის ელემენტარ არ უზენებეს, თუ რომელი პირია?

მეორე მაგალითში თუ ვუძენთ ქვემოთ შენიშვნაში ქვემდებარეს. ეს იმიტომ კი არ გვიჩვენებია, რომ მოსწულე ვერ მოსაგონებდა ქვემდებარეს, — არა, იმიტომ-პირა გვიჩვენებდა იმა-სად სკოლაში, ვინც არ იცოდა, სად იქნაწილი ამახრამს (თქვენის პაზ-რით, თუ თითონ არ იცინა, სად იქნაწილი თანამზობა, ამ წინათვანაც ვერ შეიტყობენ). ნუ გავწყვეტთ გრა-მამტაკული კანონი, რომ თანათვის დროს ქვემდებარეც იგულისხმებს და შესესილია.

მეტრალი რატომ არის სასწალო, არ გვეხსიოს.

გე ზომ ჩვენი ბრალი არ არის!

თუ დაგიჯერებთ, სასწალო მერ-ცხადოც იმ მიზეზით ითქმის, რა მი-ზეზითაც ეს მაგალითი:

„შე სხარალო მამალო! ოქროს ბიბილიანო!

რამდენი მტერი გყავს: ძროხა და ჰკლეს, ზედ დაგაკლეს, ცხვირ და-კლეს, ზედ დაგაკლეს და სხ. და სხ.

თუ თქვენ რუსთველს უწოდებთ სასწალოს, ჩვენ რატომ მამალოზე არ შეგვიძლია გვეც ესთქვათ? თუ თქვენ-

ნი მხოლოდ ამაში. პრინცი ადვილიად ვერ გაიყოფიდა ოცნება, ყველა მტერი გულ-დინჯობა, ჰკლეს მოკლე დება ეტყობოდა.

ახალგაზრდა კაცისათვის სიყვარული ზომ თვით ფრთა-ახსნული ოცნებაა, რომელიც ხალაქ განუხალაქველ სიყვარულში გაიტაცებს ხოლმე და პრინცი-სი არ აღმოფრთოვანს გრძობასაც ისე იმპროვიზებდა, ისე ეტყობოდა, როგორც რაიმე მოვალეობას, ცხოვ-რების აუცილებელს საქმეს.

აღრე, ძლიერ აღრე გაიქრა თურ-მე პრინცი ეს გრძობა, აღრე აყვეა გულის წაღილს, ხორკის სიტყვოე-ბას. აღმზარდლები არ უშლიდნენ ამ გულის გრძობას, პირიქით, ხელსაც უწყობდნენ, აქვებდნენ, რადგან იმე-დი ჰქონდათ, რომ, იქნება, ამან მა-ნიც ცოტად გადააჩიოს იმ გადაქარ-ბებულს ჰკურს ჯავას, რომელიც ახე აწებდა იმის ჯანის სიმრთელეს.

ამ ცოტად საშიშმა წამალმა იმო-ქმედა, მხოლოდ ისე-ი არა, რო-გორცა სმუნდათ. პრინცი, მართა-ლია, ცოტად გული აიყრა სწავლავს, მაგრამ, სამაგიეროდ, თითქმის სრუ-ლიად ქალბთან გართობას-კი გადა-აყროდა არამც თუ მართო გული, არამედ ჯანთა და ლონცე. ერთს ვის თუ გავყარენ, მეორეს უფრო მეტს ვუთხყვარენ.

უნდა საქმისათვის გვევლით, სკე-რო იყო კიდევ ახალი რომ წამალი მოკლავდნენ. ესეც იპოვეს. ეს წა-მალი ბელგის მეთის ქალი იყო, რომ-მელთვედ პრინცს ჯვარი გადასწე-რეს.

პრინცი არც სიყვარულით შეურ-თავს ცოლი და არც შემდეგში ჰყე-

გან უნდა გამოვითხოვოთ ვე ნება? არ გვეხსიოს!

არ. ქეთათლაქ (შედეგ უქმს)

უცხბოეთი

საფრანგეთში, ტიარის დღევანდელს სამ-ნსტროში ასეა განაწილებული პორტუგლები: კანსტანი შინაგანთა საქმეთა მინისტრი, ფრეისინე — სამ-ხელრო მინისტრი, სილუვერი — გარე-შე საქმეთა, სუვიე — ფინანსთა მი-ნისტრი, ივ-გიუო — საზოგადო სა-მეშპოთა, ფალიერი — განათლების და სარწმუნოებთა, ტუვენე — ოუს-ტრიციას, ზედათა მინისტრია ადმი-რალი ფრეისინე და სხვანი.

ახალ კაბინეტში, როგორც თვით ფრანგები ამბობენ, ბევრი ძალიან ღირსეული კაცი ურევი. ასეთია რუ-გიე, როგორც ფინანსთა მინისტრი, ფრეისინე, რომელიც თუქცა სამხელ-რო სამსახურის კაცი არ არის, მა-გრამ მეტად დიდი სახელი აქვს მხელ-და გონიერი კაცი, ფალიერი დიდად პატივცემული მოღვაწეა, ტუვენე — რომის დეპარტამენტის დეპუტატი და რედაქტორი ვაზ. „Sied“-ის საპოლი-ტიკო განყოფილებისა, თვით ტიარის თუ დიდი ნიჭიერ კაცად არა სთელი-ან, პატიოსან კაცად მაინც მიანიათ სენატშიაც და პალატაშიაც. მაინც ტიარია მეტად შრომისმოყვარე და სინდისიერი კაცია. პრეზიდენტს კარ-ნის დიდად მოსწონს ეს კაცი.

— გენერალი ბულანეე ახლა მკით-ხავეთბის და გულმისინების შემწეო-ბით სცდომისს შეტყყოს თავისი

რობა, მაგრამ პირველ ნაბეშში მაინც ცოლ-ქმარნი კარგად ცხოვრობდნენ. პრინცმა თითქოს კიდევ მოიშალა თავისი წინანდელი ცხოვრება და დროს გატარებდა.

მხოლოდ დიდს ხანს-კი ვერ შე-კავა თავი პრინცმა. საუბედუროდ, რა-ღაც სამაველ ჭორების გამო, პრინცი-სა და იმის მუელლის შუა რაღაც უსიამოვნებას ჩამოგარდა. ამ ამბავმა პრინცის მუელლე ისე გააჯარა, რომ ქმარს ახლო აღარ იყარებდა კარგა ხანს.

პრინციისთვის ეს საკმარისი იყო. მიჰყო ხელი ისე უწინდელს ცხოვრე-ბას და დაუღალავს მუშაობას, ჯა-ფას.

ესლა-კი ამ გავრმა ცხოვრებამ აშ-კარად დაანია თაყისი კვალი: ხა-სიათი სრულიად გაუფუქდა პრინცი, ძარღვების სისუსტე მეტად დაეტყო, საშინელი ანხლი შეიქმნა. სწორად ჩამოაგდებდა ხოლმე ლაპარაკს სი-კველიანს, საიქიანს.

არა ერთხელ ჩამოუყვდა აგრეთვე ლაპარაკი განქორწინებაზე. ყველას შესჩიოდა, რომ ჩემ ცოლთან ცხოვ-რება აღარ მინდა, და უფროსად, უმატურად ინსინიებდა კათოლიკეთა ეკლესიის წესს, რომელიც ცოლ-ქმარს გაყრას უშლის.

შარშანდელ წლიდან ზომ სრულე-ბით გამოიცვალა პრინცი, სწორედ იმ დროიდან, როდესაც მარია ვენე-რად დაუბლდებდა. უფრო ძლიერ გა-ანხლდა, საშინელი თავის-ტყვილი დასწემდა, რომლის დასამშვიდებლად ბანჯის ხმარება დაიწყო, ძილი დე-კარდა და ყველას იმას შესჩიოდა,

მედი. ამას წინად სადილად ყოველი გრავ დილიანთ. იქვე ყოველი გულთმისანი კუმბერდენი. კუმბერ-დენს უთქვამს გენერალსათვის, რა-ინში რაზე ვულში და გამოვიცნო-ზო. გენერალს უპასუხნია, რომ ჩა-ვიფურებს, რა ვადა მიეცე კარნოს პრეზიდენტობისა და შენ შეიტყე ეს ვალო. კუმბერდენს მართლ-გამოუცენია: ექვსის თვისი ვადა გინ-დით მისცეთ პრეზიდენტაო. მერე გენერალს მიუტანეს თურმე რუტები და უთხრეს: ესთქვათ, თქვენ მე-დღარათ-შთავარი ხართ და უნდა გი-დასწკროთ. ჩაიფურეთ, რომლის გზით წვათ თქვენი დეპუტატი. კუმ-ბერდენს მეორე თაბში ვასულა და გენერალს ჩაუფურჩნია. შემოსულა კუმბერდენი და გამოუცენია, რომ თქვენი დეპუტატი ამა-დაც გზით წა-ეა და აღუყას შემოარატყეს შეუტე-ვარდის ქალქაო. გენერალს გამო-უტყუალებდა, რომ მართლაც ცხრე გა-ვიფურებ შეცოა.

— ერთი გაზეთი ამბობს, რომ რაკი გაეყრება ბულანეე თავის ცოლს, მეთერ ცოლად შეერთავს ფანნი ლუ-ვისის ქალს, რომელიც ამ ორის წლის წინად გავყრა თავის ქმარსაო. ზოლკანის ქალი ერთის პატივცემულის პოლიკონიერის ასულია, მან შეერთო ქმარ ლუკასი, მაგრამ მალე გე-ყრა ისე, რაკი ცოლ-ქმარნი ვერ მორიგდნენ ერთმანეთში. ლუკასი ქალი ბულანეეზე პირველად ნიუ-იორკ-ში წახანა. მაშინვე მოეწონათ ერთმა ნეთი და მას უკან კიდევ სწორად შე-დაედნენ ერთობისად.

— პირველ გამოვიდა პირველი ნომერი ახლის ჟურნალისა, რომელ-საც ეწოდება ითოვ იარღის დე-რაა. ამ ნომერში დაბეჭდულია გლა-

რომ უწინდებურად საქმის კეთება აღარ შეძლიანო. ბოლოს დროს სამეცნიერო წიგნებს თავი დაენება, და მართო გაზეთებს და საზარელის შინაარსის რომანებს-აღა კითხულობ-და თურმე.

აღარც აზრებისა და მსჯელობის სიმტკიცე ეტყობოდა ბოლოს დროს. სწორად, სულ ცოტა ხნის განმავლო-ბაში, რამდენჯერმე გამოაცხელიდა თურმე აზრს ერთხანს და იმავე საგნის შიასნებ და ისეთ საგნის შესახებაც-კი, როგორც პოლიტიკა. ესთანად დიდს მეგობარი იყო, ხელ მეტად გადაეცემოდა, დაედანდელს მტერს კიდევ დამეგობრებდა, უმიზეზოდ გა-ანხლდებოდა და აწყენინებდა ისეთს კაცს, რომელიანაც თავიანთობა და ზრდილობა უნდა ექმნა.

აი რა ყოფაში იყო ჩაჯანდელი პრინცი, როდესაც მარია ვენერას და უახლოვდა. გაიცნობდა პრინცი ამ ქალს თუ არა, ხელი ერთი იყო, — პრინცი იქამდე მივლი, რომ აღრე თუ გვიან, ასე თუ ისე ცხოვრება უნდა გამოჰსაღმეგოდა. ყველა ზემოდ ნაამბობი, გვარებთ, ამისი შეურყვე-ლი საბუთია.

ჩვენა ამას იმიტომ ვამბობთ, რომ პრინციის თავის მოკლას ტყუილად აბრალებენ ქალის სიყვარულს. ზემო-დაც მოიხსენიებთ, — პრინცი ისეთი გულ-ჩიული და ოცნების გამოცლი არ იყო, რომ ქალისთვის თათი მოე-კრა.

ასეთი საქციელი მოსალოდნელია ან სრულიად უმანკო. გულ-უბრყვილო განთობისთვის, ან ძლიერ მაღალ ბუ-ნებოვანისთვის, რომელსაც ერთი რა-

დსტანის წყრილი, რომელიც მოსე-ლია ამ ჟურნალის რედაქტორს:

„მოწყალეო ხელაწიდე!

„გულითა და სულით თანაფურც-ნობ იმ კომიტეტს, რომელიც ან-არსად პარიკში და რომელსაც ან-არადა აქვს ხელი შეუშალას რა-გორამ იმათ, ვისაც განუზრახავი, რომ მთელი ევროპა ერთ შეითო-იარაღებულ ბანაკად გადაექცინა.

„დიდად სანაწურადა მაქვს, რომ ვერ ვხედავთ თქვენს თხოვნას და ამ შემთხვევით მოგწეროთ, რა აზრს ვაღვივებ მე ამ საგნის შესახებ. დი-ლის სიამონებით მოგვემგლობით და ეიცობებით თქვენს თანამშრო-ლობას, რომ ძალიან ახალგაზდა ი-ყო და სხვა მოვალეობანი არ გა-წევდეს. მთელი ჩემი თაყისუფული დრო ამ მოვალეობის შესრულებას უნდა.

„იმქმება სასიამოვნო იყოს თქვენ-თვის ის გარემოება, რომ ჯერ ისეე 1842 წელს, როცა ევროპა იმის მე-სამედადაც არ იყო შეთოვ-იარაღე-ბული, როგორც ესლა, მაშინდელი მთავარ-მინისტრი ინგლისისა სერ რა-ბერტ პოლი ამბობდა, რომ ეს შე-თოვ იარაღება მეტის-მეტად და სხე-ში ევროპის მშეიღობიანობისათვისაო. „ესლა რაღას იტყოდა ეს კაცი, რომ დაენება აუარებელი შეითო-იარაღე-ბული მხედრობა, რომლის შენახვაც ასე ძვირად უჯდება ევროპას!

დავითები თქვენი და სხ. გლადსტონი“.

წვრილი ამბები

დანაში შეკრულებს ჰქვით თურმე, რომ წამათრამი, როგა დაღს თოვლს

მეციმე გრძობა სრულიად გაიბე-ბული, თავს დაევიწყებს, სულ ერთად შეიპყრობს ხოლმე მთელს მის არხე-ბას.

პირველი გრძობა შეუძლებელი იყო იმისთვის, ვისაც ბევრი ენახა ამ გამოცედა ცხოვრებაში, და მეორე კიდევ მიუწუნდელი შერყეულისა და სულით ავადმყოფ პრინცისთვის.

პრინცი, გვეუბნებთან, მოარბივე იყო ქალბებისა და არა თაყინის-მე-მულია. პირ-იქით, პრინცი კიდევ სხულად ქალბებია. ასეც უნდა ყო-ფილიყო: ქალი გინიზება, გტაცებს, გაეყვებს, ვიღრე ხელ-მიუწუნდენია, ვიღრე ახლო არ გაგიცენია. ვიცნობ, განმარჯვებ და შენს გამატყემელს ცოლსა ფრთხილ ეკვცელება. ასე უნდა ყოფილიყო, ვამბობთ იმიტომ, რომ „სიყვარული სხვა რამეა, არ სიძვისა დასადარი“ და პრინცი-სი მხოლოდ სიძვა სწამდა და სიყვარული-კი წინ-და, უმანკო აღარ შეეძლო.

არც თვით მარია ვენერა ვახლად თურმე ისეთი ქალი, რომ ვისთვისმე თაბებურ დასება და წინად სიყვარუ-ლით გაეტანა. თუმცა, მართალია, ზღვრების დრმა და ლაქვად ცას-ბი კამპეში თვალბეი ჰქონდა“, მა-გრამ სხვა ამის მეტი არაფერი დრის-ება ჰქონია ისეთი, რომ გაეყვებინა ვინმე, გარდა სულით ავადმყოფ პრინ-ციას.

პრინცი რომ სრულს კვუხზე და ჯანმთლად ყოფილიყო, მარია ვენე-რასაც მალე მოსთურებდებდა და თა-ყინად მიიზრებდა ისე, როგორც ბევრი სხვა მოეზრებინა წინადაც. არც ის არის არაისათვის საიდუმ-ლო, რომ იმავე დროს, როცა მარია

დასდეს; აკეთებენ თოვლისა სილა-ტისის რომელსაქ წარმისტყულს მიაღწე-სენ მარეუბლათგან თუღს აგრობებენ და შედგენ ამ თუღს წამითი შექმსტყულს დაწინაბის უსწავლად. წრეულსტყვ გან-აუხდათ სი ქველუბას კონსტანტინში და თოვლისაგან გაეკეთებან გენერალი ბულანეე. ამ თოვლისაგან გაეკეთეს ზედასტყვ საყურებლად დაღ-მალს სასდის მოყურას თავა და თუღად ბეჭრა მო-ტროკად.

— ინგლისის წინის სსსამართლში გათრეუბათ ამას ენადს სწეშე მერა ინ-იანის, 45 წლის დედაგვინას, რომელ-საც ის ბრადი კდებდა თუქმე, რომ განსწრას თავისათა იათსან წდას გაქი-მობას დაწინაბა. ამ დედაგვინას წარ-მოსადგებას დაწინა სსსქ, მოღალდე-ბისაგანდელი მუქურათათა და წაღველით, აშკარად ამტოვებდა, რომ ავი მდნაო წდასან არ გეუთუნობა. მართლად, მერა კარგად განსადებულა ჰდათ თურმე, დაღსტყვ კარგად უქსოვრათა და ყველ-საგან მტრეგეუბლად ყოფიდა. გარდა-სტყვას ქმარა და სიღარბე დასწოლათა თავს. გამოსსკეუბი დაწინაბა ორი შე-იად: პეტრე, 13 წლის, ქმრის შარველ ცოლათს სწყობდა, და თავისა სწყო-ბრა 4 წლის გაყვილია. სანტობუბა აწე-დადნენ შუდას სესს, მაგრამ ეს უფრო უსსწავლად თურმე საბრად დაწინაბს სი-ცრისტყვს და მდუღარბებს წამოსტყვად, რაკი ჰქდაღდა თავისი წასწრად ცოტე-ბისაგანდელი უსსწავლეს. ბოლოს მუქსწე-ბის განსწარებლად მერამ დაწყო სძს, მაგრამ გამათყინსტყვისა წაღველით უფ-რო აწეობდა გულს და ჰქმუნდას, აი სსსეთს გუქსწე იყო მერა, როგა აი-ყვას თავისა ოთხას წდას გაყვილია, კარგად წაღველსტყვას, დაწყოვინა ემ-წელოთორთ გაუღებ გზას. როგა პეტ-რე ჰქათს, სსდ მისჯად, მეტ თან გა-

ვეწერა უყვარდა, არც სხვა ქალბებს ანებდათ თავს. ისეც კიდევ აშკარა საბუთი იმისი, რომ პრინცი არ იყო სრულიად შეპყრობილი მარია ვენე-რას სიყვარულით.

პრინცი უმეტესად ის იყო, რომ სწორად იმ დროს გაუძლიერდა და მოცრას ძლიერ სწეულტყვაც. ამავე დროს გიფიეთ აიტყნა, რომ ცოლის უსათოვად უნდა გვეყვარო და მ-არია ვენერაზე ჯვარი დაეიწერო.

თუმცა ცოლთან გაყრავს წინადაც ლაპარაკობდა, მაგრამ ესლა უფრო მეტე ყურადღება მიატყნა, რადგან სამსქეში ჩარეული იყო მარია ვენერა-ამ ქალს საქმრო მოუტებნეს და პრინცი კიდევ მიადნენ და სულ იმას ჩასჩ-რინებდნენ, რომ შენს განზრახვას უნ-და თავი დაანებებო.

რასაკერეელია, რომ ყველა ამ გარეგანს მხარეს შედევდა, ჰედანდენ მარტო მარია ვენერას და პრინცის გავეყარო და სხვა ქალი შევირთოე-კი.

— არ აუსრულდა ეს ღირსი, ეს ახი-რება, და პრინციმ ტყვია იკრა შუბლ-შიო. — იმთხან ყველანი, და იმას-კი არაიენ ამბობს, რომ პრინცი სრუ-ლიად დამოც სულითა და ხორცი-თ, ეს უყანასტყლი ამის ტინიანობაც აქე-დამ წარმოსტყვებოდა და მარია ვე-ნერას შევიცხვებდა თუ არა, მაინც თავს მოკლავდა, რადგან თავის მოკლა წინადადე ეცეა გულში. მ-არია ვენერას ამამება მხოლოდ აჩქა-რა ის, რაც აღრე თუ გვიან უნდა მომინდარიყო.

მიუღივო, დედა მკვრივ მიუღივო თუ-
 ში: „მე წავლ და შენი სხამი დარ-
 ხიო“. ზურგ გავიდა სიამაყემ დადის, მით უმეტეს, რომ იგი უკუდგომის
 ადრისადაც კვლავად ბავშვის, და გავს
 წვიტა, რომ დადგურენ და განსჯ სდ
 მდისო. მერა ინაგმა გაიარა კარგა მან
 ძლი სუვის ნაბარ-ნაბარ და შემდეგ
 შესდეს სასურს-პირთი, აქ დაჯე მუსლ-
 ზედ, კარგა ხანს ჭლოვულოდა, შემ-
 დგ სუშმა აიყვან ბავშვი და წვალისკენ
 წავდა. ბავშვ წვალზე წვალმა, ტლ-
 დამ თავსუდგ უკუდგომის, შემსებელი
 ბავშვი დადას გულზედ კვირის. მერა
 უმსწვლეთითი გაქვა სუვის ძირზედ.
 ამ დროს ზურგ შეკრდა სუვისა. ფესს
 მდისა იმარტეს, ექმა; კვლავ სდგება
 და ბოლოს მიუა დადადგ, რომელიც
 ტრინა-მისალი გდას. ზურგში წარმოა
 თურმე ტრინა-მკვდარი ბავშვი, ზურგ-
 ზედ მიიკავა და მთავრ სუვის სდ-
 ლობდა დადს წამოქუქეს, მაგან ამ-
 დო, დრო არ შესწვდა წადის. სა-
 ბედნიერად, ზურგეს ეკრძალე სხამის
 თავი მოიკავა და დადა-შვილი გამა-
 რუნეს, გრინა-სუდ მოიკავეს. მერა
 ინივი იქვე დადა-ტრებულ იქნა. შეი-
 დას მკვლელს ტრინის განხიან იმი-
 თა ესეთს, რომ რამდინისა წვალს გან-
 მკვლობაში ახტომბეს. მერა ინივი
 წარსდგა სასამარლოს წინაშე, ნაფიცთა
 მსაჯულთ ის განხიან დადადგის, რც
 დადა-სუდს შეეფრთხიდა, ხოლო უმთავ-
 რესს მოსამართლეს ინკლისში უფლ-
 ვა ატეს განხიანი გამოსტვალის და უმ-
 თავრესს მოსამართლემ ისარტვალა კ-
 დგ თურმე ამ უფლებათა: მერა ინივი
 განხიან-სუდეს, ხოლო შირთას ჩამო-
 ართავ, რომ სამართალს უნდა მიეცე
 სუშმა, მათ ნაფიცთა მსაჯულთა მიერ
 გადაწყუტილი სასუელი გადასდო, თუ
 ეინდობა გულე მოგვაროს სურვალმა
 შედის მოკვლასშიო. ზურგეს ფულად
 სასურსა მისდეს და თვალ-ტრებლანი
 მერა ინივი თავისს მსსწდის შეადის
 შედაცე თუ დაურდნობილი და ისე
 გავდა თურმე სმოსამართლო პადატდ
 გას ჭიათიანთ.

დეკემბა

23 თებერვალი

ამტბრშპში. გუშინ აქ ჩამოვიდნენ
 ელჩები ბუჩარის ცვირისა.
 მევი მილანის ტახტიდან გადად-
 გომის გამო „Journal de St.-Peters-
 bourg-ი“ ამბობს, რომ სასურველია
 სერბია მშვიდობიანად გადაჩრეს ღლე
 ვანდლის კრიზისისა. რუსეთი უკ-
 თეთვის თანაურბრძნის სერბიის ერს
 და, რასაკვირველია, ისა მსურს, რომ
 ახალმა ხანამ ერს ბედნიერება და კე-
 თილდობა მიანიჭოს. ვისურვებთ,
 რომ სერბია ბედნიერი იყოს ახალ-
 გზაზე და გამოცილდ რევენ-
 ტების ხელ-ქვეითაო.

სკოშია. პრინცმა ბატენბერგისამ
 სთხოვა ბოლოგარის მმართველთ: ის
 ერთი მილიონი ვალი გადაიხადეთ,
 რომელიც ხანისა ჩემი მმართველ-
 სე. მმართველმა უკვე გადაუხადეს
 500,000 ფრანკი. ეს ვალი იმისა,
 რომ ხანამ პრინც ბატენბერგისაგან
 მამული იყდა.

ბელზარდი. როდესაც მილანის
 ტახტიდან გადადგომის მანიფესტს
 ჰკითხულობდნენ, დაესწრნენ წევრნი
 სახელმწიფო საბჭოსი და მივილა რუკი-

რობა. მილანმა დარიგება მისცა
 შვილს, რომ მოერიდებოდა მლიქნელთა
 და კონსტიტუციის ერთგული იყავიო.
 ქალაქში მშვიდობიანობაა.

მემა მევე მილანის ტახტიდან
 გადადგომამ აქ ღილი შთაბეჭდილება
 მოახდინა. დამოუკიდებელი მწერლობა
 ამბობს, რომ მილანის ტახტიდან
 გადადგომის ღილი მნიშვნელობა ექმ-
 ნება ბალკანის სახელმწიფოთა ყოფა-
 მდგომარეობისათვის და იმ პოლიტი-
 კისათვის, რომლის მეთაურად არის
 რისტრი.

ბელზარდი. მევე მილანი თავისი
 მანიფესტის დასაწყისში ამბობდა, რომ
 ღილის ხნის განზრახული მქონდა ტახ-
 ტიდან გადადგომაო. ჩემი მეფობა
 მეტად შფოთიანი და მოუცნებარი
 იყო და ჩემი ძალ-ღონემ ამ შფოთისა და
 მოუცნებრობას შეველიეო. ჯერ სერ-
 ბიის დამოუკიდებლობისათვის ეიბრ-
 ძილი და შემდეგ ვილწილი შინაურის
 რეფორმისათვის, რომელიც დაგვირ-
 კენდა ახალის კონსტიტუციით. ღლეს,
 სოჭი მევე მილანმა: სერბიას დაუღ-
 ვა ახალი ხანა, რომლისთვისაც სა-
 კირაა ახალი ძალ-ღონე. მე-
 რი ღლეს ამ ძალ-ღონის პატ-
 რიანი არა ვარ და არ შემძლიან
 სახელმწიფო საქმეთა გაუტლევ. შემ-
 დგ მილანი რჩევას იძლევა—კონსტი-
 ტუციის უერთგულოთა, და ქვეა-ღი-
 ღება შეახსა ერს, რომელიც ღლე-
 ვანდელი ყოფა-მდგომარეობა დამი-
 კვირა. თუ რამე პასუხის-საგებელი
 იქნება ისტორიის წინაშე, ყოველსავე
 მე ვიკისებო. ამას შემდეგ მილანმა
 თავისი თავი პირველ ქვეშევრდომად
 გამოაცხადა და სთხოვა ერს: ჩემს
 შვილს იმავ სიყვარულითა და ერთ-
 გულობით მოეცაპროთ, როგორადაც
 მე მეცარობდით, როდესაც მცირე-
 წლოვანი ვიყავიო. მანიფესტის წაქე-
 თვის შემდეგ, მილანმა ქვეშევრდო-
 მობა შეჰვტა შვილს. შემდეგ ფიცი
 მიიღეს მმართველებმა, გენერალიტე-
 ტმა და რუტერებმა.

24 თებერვალი

პატბრშპში. უფის გუბერნატო-
 რი პოლტორაკი დაინიშნა ყაზანის
 გუბერნატორად.

მემა. სანამ ტახტიდან გადადგე-
 ბოდა, მევე მილანმა რევენტებისან
 ერთად შეადგინა პროგრამა, რომელ-
 შიაც აღნიშნულია, თავ-და-თავ მუხ-
 ლები გარემ შპოლიტიკისა. რევენ-
 ტები წარუდგენენ სკუპშინის კანონ-
 პროექტს მილიონის პენსიის თაობა-
 ზე, პენსიის დანიშნამდეკი მილანს
 უნდა ეძლიოს წინანდლისა ჯამაგი-
 რის ნახვეარი.

მემა. მართველობის მომხრე მწერ-
 ლობა კეთილად იხსენიებს რისტრს;
 დამოუკიდებელი მწერლობა-კი ჰკიც-
 ხებს მევე მილანის საქციელს.

ამბობენ, ეითომ მილანს განზრახ-
 ვა აქეს თავისი შვილი ალექსანდრე
 მოიყვანოს ბუღა-პეტში რათა წა-
 რევენტებინს იმპერატორს.

სტენია მურუზი, ღელია დაღოვალ
 ნატალიასი, თან ეახლება ღელივალს
 სამხრეთ ვენეციაში.

სალიპოლიატოა წრებში ღილი
 ლაპარაკი გამოუყვებია „Times“-ს
 წერილს. ამ წერილში ნათქვამია,
 რომ, სავა არის, ავსტრიამ ან პეტ-
 რი კარაგეოგრაფიები უნდა იცნოს

სერბიის მევედ იან და ბელგრადი უნ-
 და დიპლომატიკა. ახალგაზდა მევე
 ალექსანდრე შეკრებილია ნერე
 ბის ძიარის ავადმყოფობითაო.

მემა არის, რომ ბელგრადში ხალ-
 ხი დიდის თანაგრძობით მოვილის
 ღელივალის ნატალიას დაბრუნება
 საო.

ბელზარდი. სამინისტრო შესდგა
 გრუოზის ხელმძღვანელობით. თეთონ
 გრუოზი მინისტრ-პრეზიდენტი და გ-
 რეშე საქმეთა მინისტრი არის. ში-
 ნავან საქმეთა მინისტრად დანიშნუ-
 ლია ტაუშნოვიჩი, საზოგადოდ ახა-
 ლის სამინისტროთა კმაყოფილი
 არიან.

მემა. სერბიის მივლმა ჯარმა ერთ-
 გულობა შეაფიკა მევე ალექსანდრეს.
 დედაფულმა ნატალიამ მილოცვა შე-
 უტვალა შვილს და ფიციე მიიღო.

ლონდონი. ქვედა პალატის კო-
 მლიტრანმა ურჩია 60 ახალის საშვე-
 დლო გემის აწივება, რისთვისაც სა-
 კირაა 4/1, წელიწადი და 2/1, მი-
 ლიონი გირაქნა სტერლინგი.

ლორდთა პალატაში მარკო სალი-
 სტერიც გამოაცხადა, რომ მევე მი-
 ლანის ტახტიდან გადადგომა სრუ-
 ლიდად არ მოასწევებს პოლიტიკურს
 ცვლილებას.

ვეტერბურგის ბიურეა, 21 თებერ.

სახელი	წილი	ფული
ბუთ-მანათიანი იკორ	—	7 40
ტამოხის ეკონომი	—	148 1/2
მანათიანი ვერცხლის ფული	—	1 10
5% პირველის შინა- განის სესხის მომგები ბილეთი	271	—
—მეორის	—	251
გარეგანობის აფრეცილი ტვილისის პარესა	—	—
ქეთაიხის პარესა	—	—
ტვილისის საურთი- ერთო ნდობის საზო- გადუბისა	—	—

საქალაქმართლ ცნობანი
 ქრისტეს ბედა ჩემი (1889) წელიწადი.
 ქვეყნის შექმნიდა 7397.
 ან ი ი ნ დ ი კ ტ ი ა ნ ი შე-14,
 ან ი ი კ ო რ ნ ე კ ო ნ ი —41 შე-
 ლია, და ი ი ნ 1408 და თავდაცა 1940 წ.
 ან ა ლ ი ი დ ი კ ტ ი ა ნ ი შე-4,
 ან ი ი კ ო რ ნ ი ა ი ო ნ ი შე-45
 წელიწადი. და ი ი ნ 1844 წ. და თავდაცა
 2376 წ.

1889 წლის შედ-დადება—6.
 თებერვალი 28 დღით არის.

25 დდე შაბათი. წმ. ტარსისა, გა-
 თოლი. წმ. ვიქტორინისა, სომეხ. წმ. თე-
 დორე სტრატელატისა, მაქმად, მე-7 რიც-
 ვი თვისა რეჟებისა, 1306 წ. ჰიეროსა.—
 ქეშარიტი შუა-დდე 12—11. ტულისში მზე
 ამოდის 6—22, ჩადის 6—1. შთავრე 8
 დღისა.

26 დდე კვირა. წმ. მამის პორო-
 რისა, დასულ მო.წ. კათოლი. წმ. ეპ-
 დექსანდრესი. მაქმად, მე-8 რიცვი თო-
 ვის რეჟებისა, 1306 წ. ჰიეროსა.—დაბა-
 დება მათის იმპერატორებისათს უდი-
 დებულებობის ხელმწიფე ალექსანდრე
 ალექსანდრეს ძისა, 1845 წ.—ქეშა-
 რიტი შუა-დდე 12—10. ტულისში მზე
 ამოდის 6—20, ჩადის 6—2. შთავრე 9
 დღისა.

27 დდე ორშაბათი. წმ. პროკო-
 ვისა, კათოლი. წმ. ლეონარდისა, მაქმად, მე-9
 რიცვი თვისა რეჟებისა, 1306 წ. ჰიეროსა.
 —უმაღლესად დამტკიცებულ იქნა

წესდება ამირ-კავკასიის სამეურნო
 საზოგადოებისა, 1850 წ.—ქეშარი-
 ტი შუა-დდე 12—10. ტულისში მზე ამო-
 დის 6—18, ჩადის 6—3. შთავრე 10 დღი-
 საა.

28 დდე სამშაბათი. ღირსისა მამი-
 ს და აღმსარებლისა ვასილისა, კათოლი-
 წმ. რამანისა. მაქმად, მე-10 რიცვი თო-
 ვის რეჟებისა, 1306 წ. ჰიეროსა.—ქეშა-
 რიტი შუა-დდე 12—10. ტულისში მზე
 ამოდის 6—17, ჩადის 6—4. შთავრე 11
 დღისა.

ბაზრადგმი ცნობანი

ინხერი

1 თებერვლიდან 1 მარტამდე.

თეთრი ზურე რუსული 1 გარ.	5 კაპ.
ზურე 1-ის ხარისხისა.	3 1/2
2	3
თინას წითელი ზურე 1-ის ხარის.	5
2	4
3	3 1/2

ჯარის მამის ზურეს ღაჯაში

1-ლეს ხარისხისა	5
მე-2 ხარისხისა	4
მე-3	—
ძობახის სორტი 1-ლეს ხარისხისა.	9
2	8
სუკე	16
ტყრის სორტი 1-ლეს ხარისხისა.	10
ღირის სორტი	10
2	9

ბანსხალგანი

იესოვბა

თესლე ყილია

მ. იმეარისა

და იმისის

შვილის

საპაპრო სახლში.

ამ სავაჭრო სახლიდგან ეზი-
 დებიან თესლეულობას მათის
 იმპერატორებისათს უმაღლე-
 სობის კარისთვისაც.

ადრესი: მოსოვს, მანსიცი ქუჩაზედ,
 იოლინის სახლში.

მსურველს გაცხადებთ დადა-ბლ სე-
 რაბიანი ვატოლი თესლეულობისა:
 პოსტეულობისა, მინდრისა, ვარდისა
 და ყვავილისა, თუ გამოტყუანის მშ
 ებ. ფოსტის მარკები.

(15—15)

სასოგადო წასსმელი
 ლითონისა საწმინდავად.
 საყუთუთა ღანისმეგას

შთელის ქვეყნის ძირ- სუე!

უმაღრესი დეო იმყოფება სამხრეთ რუსე-
 თისათვის მძაბა ზურეო კონკონოტან ოჯესის.



ისეადება გველგან.
 მეადგულებს ესთხოვ, რომ ურადლებს
 მაქმომ ჩემს ფირმას და საფაზროკო მარ-
 კას.

(26—12)

წივთა-საწყობში

(Дворцовая ул., Караванъ Са-
 рай Земельн. Банка, № 109, 110)

ისეადება ყოველ გვარი ვიწებნი,
 რაც ღლესის დაბეჭდილია ქიტიელს
 ენაზე და განსყილად კიდე მოიაზ-
 ევება, და გარდა ამისა ახლად შეგნი-
 ლია ვიწებნი:

ქართული გრამატიკა, შუდ. მან. კაპ.
 კესალი არ. ქუთათუდამე-
 სუანს 40

საქართველოს კალენდარი, გუ-
 ხანისა 45

კრებულის არქიმეტრულ ამო-
 ცანებისა, რ. ვაჟაშვილისა 40

ანბანი კანფუხ საკერი, გ. ტა-
 ტიშვილისა 20

დავით ასლიანი შილი-ჯანდი-
 რი, ა. ფურცელაძისა 10

ქალაქბანი და მოძღვრებანი
 ამბროსი ნევესელისა,
 ალექსანდრე ეპისკოპოსის
 გამტვება 50

მარინი, ისტორიული მოთხ-
 რება გუხანისა 30

საბა-სულთან ორბელიანის
 ლესკოკონი, ალექსანდრე
 ეპისკოპოსის გამტვება 3

სამართლის წიგნი რუსტანგ
 რეუდ მკვლელისა (რუ-
 სულს ენაზე) 3 50

გუხის ობი 10

დროცვანი, დამაშვილისა 30

სიკვდილი მართლისა, ზონ-
 ტოვლი პედატეს მუკლდის წე-
 რიდათავის მკვლარს ქუთანს 5

ტიტიოანი, რ. ხუნდაძისა 1

სახანაწილო, ნ. სიკვლავისა 40

სასტუმრო

„პურ-ლვინო“-ში

(გოლორის პოსტკეტზე, თ. შერან-პატონის სახლში)

მთელის ღიდა მარტვის განმარლობაში, სხსნილმს გარდა, გვექმნება ყო-
 ვედი გვარი საზამთროდ მოკვამაშული გუზული და აბაშის საპა-
 რსემო საჭმელად.

(5—3)

ი. მამინაშვილი და ბ. თაიძე.

ამასანიის სამეურნეო საზოგადოების

ტუილისის ბაღსნობის სასწავლებელში

იესადება სსყა-და-სსყა ხალისა, ოთახისა მოსაწმინდა და ყვავილის მქე-
 ნარენი, ეს მტენარენი დატეგულია ერთის წლადგან ოც წლამდე.

(10—5)